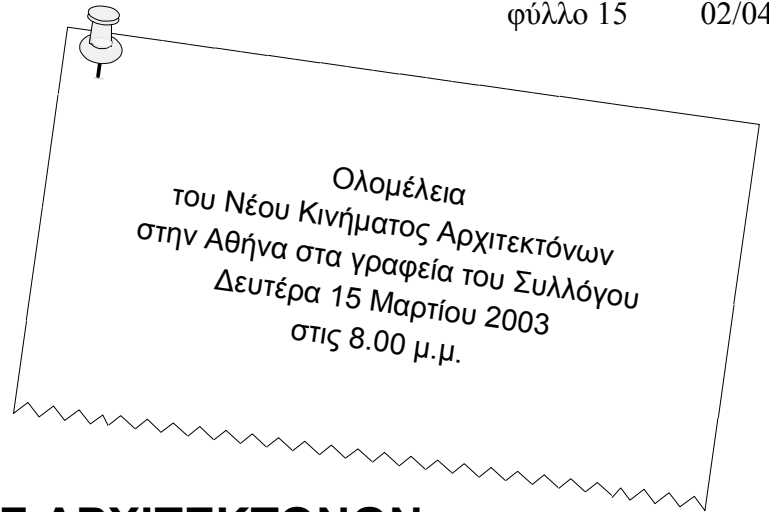

ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

περιοδική έκδοση του ΝΕΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

«Ενώ καίγονται τα σπίτια σας, εσείς τραγουδάτε». Ο συνεχής περιορισμός των ανθρωπιστικών σπουδών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης επιδιώκει την αποκοπή των ανθρώπων από την ιστορική εμπειρία, από την ικανότητα αφαίρεσης και γενίκευσης, από τον πλούτο της φιλοσοφικής σκέψης και της τέχνης. Επιδιώκει να αντικαταστήσει την παιδεία με την κατάρτιση, να εκφυλίσει αν είναι δυνατό τη σκέψη σε επίπεδο λειτουργίας ηλεκτρονικού υπολογιστή: σε ναι-όχι, μεγαλύτερο-μικρότερο, συμφέρον-ασύμφωρο. Να υποβαθμίσει την απεικόνιση της ζωής σε ένα ιστόγραμμα, την απεικόνιση του μέλλοντος σε μια γραμμική προβολή, των πάντων σε μιαν εικονική πραγματικότητα. Πριν λίγα χρόνια, μία πρωτοετής φοιτήτρια μου είχε πει: «Τα παιδιά φαίνονται σαν να έχουν την αυταπάτη ότι μπορούν και στην πραγματική ζωή να κάνουν Delete στις πράξεις τους, χωρίς να έχουν καμία συνέπεια, όπως συμβαίνει στον ηλεκτρονικό υπολογιστή». Μήπως αυτό ισχύει και για τους ενήλικες;

Αυτός ο ανταγωνισμός ανάμεσα στους μισθωτούς και ανάμεσα στα κοινωνικά στρώματα, που σήμερα πιέζονται και θα πιεστούν στο άμεσο μέλλον ακόμη περισσότερο, επενδύεται με τις έννοιες παραγωγικότητα» «ανταγωνιστικότητα» και ιδιαίτερος επιχειρηματικότητα». Το τελευταίο είναι το ρημείκ του αμερικάνικου ονείρου, που απευθύνεται σήμερα στους αφελέστερους από τους άπειρους Έλληνες «πιτσιρικάδες», είτε αυτοί δουλεύουν σε κάποιο αρχιτεκτονικό γραφείο, ή σε μια εταιρία κινητής τηλεφωνίας.

Στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκε τεράστια συγκέντρωση κεφαλαίου στο χώρο των κατασκευών. Στη θέση των χιλιάδων εργολάβων έχουμε μια δεκάδα μεγάλων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, που δημιουργούν καθαρά μονοπωλιακές συνθήκες και συγκεντρώνουν γύρω τους πλήθος υπεργολάβων. Έχει δημιουργηθεί το ισχυρό μπλοκ Τράπεζες - Ασφαλιστικές - Κατασκευαστικές με το παράρτημά τους στα ΜΜΕ και αυτό προωθεί πλήθος ειδικών νομοθετημάτων για να ασφαλίσει και να διευρύνει τα συμφέροντα του στο

ΤΙ ΜΕΛΛΟΝ ΜΑΣ ΑΞΙΖΕΙ;

Με την είσοδο του 2004 αρχίζει η εφαρμογή του νόμου για τα πολεοδομικά γραφεία, τα αυθαίρετα κλπ, που οι πρακτικές συνέπειές του, σε συνδυασμό και με το δασοκτόνο νόμο, θα φανούν σταδιακά. Η πλειοψηφία του Δ.Σ. του Συλλόγου τήρησε τη στάση: στα λόγια αντίδραση, επί της ουσίας αποδοχή των σχεδίων της κυβέρνησης.

Όπως είχαμε προβλέψει, έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία οικοδόμησης και των τελευταίων ελεύθερων χώρων των πόλεων, ενώ, με στήριγμα τη νέα νομοθεσία για τα δάση και τα ιδιωτικά έργα, με «αναπλάσεις» των κεντρικών περιοχών των πόλεων, ετοιμάζεται η έφοδος στη δημόσια γη και τις δασικές εκτάσεις (με εκκίνηση την πόλη που ετοιμάζονται να χτίσουν στο Ελληνικό, τα ιδρύματα της Εκκλησίας και τους «ναούς» των ΠΑΕ). Σ' αυτά τα πλαίσια εντάσσεται και η απειλούμενη κατασκευή χιλιάδων εξοχικών κατοικιών στη Σιθωνία (πρόκειται για τη σημερινή έξαρση του διαρκούς 35ετούς εγκλήματος του Πόρτο Καρας, που, ενώ γραφόταν αυτό το άρθρο, ξεδιπλώθηκε αποκρουστικό στις εκπομπές της τηλεόρασης σε «εθνικό δίκτυο»). Για μας, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς και από τις εκτιμήσεις του Νοεμβρίου του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων (σελ. 2 του παρόν φύλλο), η υπόθεση της Σιθωνίας καθόλου δεν αποτελεί παραφωνία ή περιστασιακή «κομπίνια». Αποτελεί ένα απλό βήμα της επιχειρηματικής στρατηγικής των μεγάλων κατασκευαστικών εταιριών και των τραπεζών, όπως θα την αντιμετωπίσουμε στο εξής καθημερινά. Γι αυτό από τους εκπροσώπους των μεγάλων συμφερόντων το βάρος του σχολιασμού περιορίστηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στα ζητήματα της κοινοβουλευτικής τάξης.

Κυρίως λόγω της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης έχει ανασταλεί ο ρυθμός της καταστροφής της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, όμως εκδηλώνεται μεγάλη ένταση της δραστηριότητας, που έχει ως στόχο την καταστροφή της πρόσφατης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της χώρας. Μετά την κατεδάφιση του μισού κτιρίου του ΨΞ και της κατοικίας στο Καβούρι του Ζενέου, βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο το σύνολο των Ξενία καθώς και μια σειρά σημαντικών μουσείων, όπως το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών και το Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων του Αρη Κωνσταντινίδη.

Η αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων στο Σύλλογο επηρεάζει ήδη την εσωτερική δραστηριότητα του Συλλόγου και έχει βελτιώσει σε ένα βαθμό την εμπειρία του, όπως και την εγχώρια αλλά και διεθνή συμπαράσταση στα ζητήματα της αρχιτεκτονικής και της πόλης. Ακόμη, τα αποτελέσματα των πρόσφατων εκλογών του ΤΕΕ έφεραν στην πανελλαδική αντιπροσωπεία, μέσω των ψηφοδελτίων της Δημοκρατικής Πανεπιστημονικής Κίνησης Μηχανικών, δύο δραστήρια μέλη του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων. Τη Μαριλένα Τσαμαντά από την Πελοπόννησο και τον καθηγητή Γιώργο Σαρηγιάννη μέσω της Επιστημονικής Επιτροπής των Αρχιτεκτόνων. Η εκλογή και πάλι εκπροσώπου της Πανεπιστημονικής στην πενταμελή Επιστημονική Επιτροπή Αρχιτεκτόνων του ΤΕΕ, μετά από δεκαετή απουσία από αυτή, δημιουργεί πιο ευνοϊκούς όρους για ουσιαστική επανδραστηριοποίηση της επιτροπής σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο. Όμως μένουν πολλά να γίνουν κυρίως για την ενημέρωση και κινητοποίηση του μεγάλου αριθμού των αρχιτεκτόνων, όπως και τόσοι άλλοι κλάδοι, απειλούνται πολλαπλώς, με βάση τις γενικότερες εσωτερικές και διεθνείς εξελίξεις.

Είναι φανερό ότι σ' αυτές τις προσπάθειες πολύ μεγάλο ρόλο παίζουν οι γενικότερες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Το μορφωτικό επίπεδο και η κοινωνική εμπειρία των αρχιτεκτόνων ευνοούν, νομίζουμε, τη συνειδητοποίηση της βαθύτερης ουσίας των άμεσων προβλημάτων τους. Σχεδόν το σύνολο του κλάδου των αρχιτεκτόνων, αλλά και η ίδια η ουσία της αρχιτεκτονικής, δέχονται και θα συνεχίσουν να δέχονται σκληρά πλήγματα, αν τα πολιτικά σχέδια των οικονομικών δυνάμεων που κυριαρχούν στη χώρα εξελιχθούν ανεμπόδιστα.

Τη νύχτα της 7^{ης} Μαρτίου θα ξέρουμε αν θα έχει προκύψει ή όχι από τις εκλογές ένα νέο πολιτικό περιβάλλον ανάσχεσης της πλημμυρίδας του δικομματισμού. Φυσικά αυτό θα εξαρτηθεί και από εμάς. Είναι γνωστό πως όποιος δεν παλεύει τα χάνει όλα. Παρά τις προσπάθειες που γίνονται να πεισθούμε για το αντίθετο, εμείς εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι ένα τέτοιο μέλλον δεν μας αξίζει.

Χρήστος Σελιανίτης

ΤΩΝ ΟΙΚΙΩΝ ΥΜΩΝ ΕΜΠΙΜΠΡΑΜΕΝΩΝ ΥΜΕΙΣ ΑΔΕΤΕ*

Καταιγίδα νομοθετημάτων για τον περιορισμό του ανταγωνισμού στις κατασκευές

Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις επιχειρήσεις θεωρείται ότι αποτελεί ζωογόνο μηχανισμό του καπιταλισμού και από μία άποψη αυτό είναι αλήθεια. Βεβαίως ο ανταγωνισμός μέσω της καταστροφής των ανταγωνιστών γεννά το μονοπώλιο, δηλαδή την κατάρτιση του ανταγωνισμού. Στις συνθήκες του μονοπωλιακού καπιταλισμού (ιμπεριαλισμού), με κέντρο τη Νέα Υόρκη ή τις Βρυξέλες, παράγεται και ανανεώνεται συνεχώς η ποικίλη «αντιμονοπωλιακή νομοθεσία».

Γενικά είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι οι μερικές δεκάδες των εταιριών, που ουσιαστικά ελέγχουν την οικονομία του πλανήτη, θα επιδίωκαν τον ανταγωνισμό ανάμεσά τους και την αλληλοεξόντωσή τους με βάση κάποιους κανόνες και νόμους. Δεν ήταν επίσης δυνατόν να τελεσφορήσει η αλλόκοτη ιστορία, που επί δύο χρόνια παρακολουθήσαμε από τον τύπο, όπου, με βάση τη νομοθεσία των ΗΠΑ, ένα δικαστήριο είχε αναλάβει να σπάσει το μονοπώλιο της Microsoft. Με βάση την ελληνική εμπειρία, κυρίως καταργείται το κρατικό Μονοπώλιο (ιδιωτικοποιήσεις ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΛΤΑ κλπ), ενώ γιγαντώνεται το ιδιωτικό μονοπώλιο (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, όμιλοι κατασκευαστικών εταιριών, μέσα μαζικής επικοινωνίας, πολυκαταστήματα).

Τι γίνεται με τον ανταγωνισμό στο χώρο των έργων;

Οι επιχειρήσεις, που κυριαρχούν στην οικονομική ζωή και μέσω των πολιτικών εκπροσώπων τους στην πολιτική, επιθυμούν όντως σφοδρά την ένταση του ανταγωνισμού ανάμεσα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες για να επωφελούνται οι ίδιες από τη συμπίεση των τιμών μέχρι τον περιορισμό των τελευταίων στον ελάχιστο αριθμό «ελεύθερων» επαγγελματιών και στον ελάχιστο πραγματοποιούμενο από αυτούς κύκλο εργασιών, που ισχύουν στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Γι' αυτό στον τομέα των μελετών βάλλονται και ήδη εν μέρει (στις μελέτες του δημοσίου) έχουν καταργηθεί οι κώδικες αμοιβών. Οι μεγάλες κατασκευαστικές εταιρίες, όπως είναι φανερό, έχουν ενδιαφέρον για την ένταση του ανταγωνισμού ανάμεσα στους υπεργολάβους τους, που εκτελούν τα διάφορα τμήματα των μεγάλων έργων.

Βεβαίως το μεγάλο κεφάλαιο στο σύνολό του και διεθνώς ενδιαφέρεται για την ένταση του ανταγωνισμού ανάμεσα στους μισθωτούς. Γι αυτό εδώ και μερικές δεκαετίες, με αφετηρία τις ΗΠΑ και σήμερα με σαρωτικό τρόπο στην ΕΕ, προωθεί τις ατομικές συμβάσεις στη θέση των συλλογικών συμβάσεων, προσφέροντας μερικές φορές και υψηλές αμοιβές, γιατί ο πρωταρχικός στόχος του στη φάση αυτή είναι η διάλυση κάθε συλλογικής συνείδησης και η κατάρτιση κάθε συλλογικής σύμβασης. Είναι γενικότερα η απομόνωση του ενός από τον άλλον αυτών που παράγουν κάθε αξία, για να παρατείνεται η ασφάλεια και η κυριαρχία αυτών που μόνο καταναλώνουν.

μέλλον. Για όσον καιρό ίσα-ίσα θα προλαβαίνουν τις δουλειές (ολυμπιακά, 3^ο ΚΠΣ κλπ), ανάμεσά τους ο νόμος της ζούγκλας θα τελεί «εν αναστολή» και θα ασχολούνται με την εξαφάνιση όσων μπορούν να τους στερήσουν έστω και ένα μικρό μέρος από το μελλοντικό τζίρο των κατασκευών. Αν περάσει το σύνολο των νόμων και λοιπών διατάξεων, ακόμη και ο ιδιώτης που θα θέλει να κατασκευάσει μια διπλοκατοικία ή ένα βιοτεχνικό κτίριο, θα πρέπει να παραδοθεί ως όμηρος στις κατασκευαστικές εταιρίες. Ήδη προτάθηκε το μέγεθος του κτιρίου που θα υπάγεται στις διατάξεις να μειωθεί στα 60 m2. (Στην Ελβετία, αν πιας να μαστορέψεις κάτι στο σπίτι σου χωρίς να το αναθέσεις σε εταιρία, είσαι παράνομος και ο γείτονάς σου ειδοποιεί την αστυνομία).

Ποιοι άδουν

Φαίνεται ότι μόνο οι οργανώσεις των υδραυλικών και των ηλεκτρολόγων έχουν καταλάβει τι προετοιμάζεται στην οικοδομή και γενικότερα στα ιδιωτικά έργα. ΤΕΕ, σύλλογοι, επίσης μερικοί έμπειροι και έντιμοι συνδικαλιστές, νομίζεις ότι ψάχνουν να βρουν κάποια θετική πλευρά ή διάταξη, μια δυνατότητα επιμέρους τροποποίησης του ΓΟΚ, είχε κάνει μαζί με άλλους συλλόγους καταλήψεις σε πολεοδομικά γραφεία, είχε δώσει εντολή στα μέλη του για αύξηση κατά 80% των και τότε συρρικνωμένων αμοιβών των αρχιτεκτονικών μελετών. Σήμερα, που προετοιμάζεται η αποβολή των συναδέλφων από την παραγωγή, η πλειοψηφία του Δ.Σ. εισηγείται αλλαγές καταστατικού και εισαγωγή της «επιχειρηματικότητας» στο Σύλλογο.

Πριν μερικά χρόνια ο Σύλλογος αρχιτεκτόνων είχε απειλήσει με απόσυρση των εκπροσώπων του από τις ΕΠΑΕ, με αποτέλεσμα να υποχρεώσει τον τότε υπουργό του ΥΠΕΧΩΔΕ να αποσύρει επίμαχη διάταξη τροποποίησης του ΓΟΚ, είχε κάνει μαζί με άλλους συλλόγους καταλήψεις σε πολεοδομικά γραφεία, είχε δώσει εντολή στα μέλη του για αύξηση κατά 80% των και τότε συρρικνωμένων αμοιβών των αρχιτεκτονικών μελετών. Σήμερα, που προετοιμάζεται η αποβολή των συναδέλφων από την παραγωγή, η πλειοψηφία του Δ.Σ. εισηγείται αλλαγές καταστατικού και εισαγωγή της «επιχειρηματικότητας» στο Σύλλογο.

Το Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων από τις αρχές Νοεμβρίου του 2003 ανακοίνωσε ορισμένα συμπεράσματα για τους προωθούμενους νόμους (δημοσιεύονται σε άλλη σελίδα αυτού του φύλλου του Εκτός Σχεδίου), που δεν έχουν ουσιαστικά αμφισβητηθεί από καμιά πλευρά, όμως η αμηχανία και η παθητικότητα συνεχίζεται. Οι συνάδελφοι που δυσκολεύονται να αποσπαστούν, από τον καθημερινό αγώνα της επιβίωσης, από την οθόνη του υπολογιστή τους, όταν θα έρθουν τα αποτελέσματα και της δικής τους αδράνειας, δεν θα μπορέσουν να τα μαρκάρουν και να κάνουν Delete.

* Αίσωπος

ΠΟΙΟΣ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΩΘΟΥΜΕΝΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ

(μητρώο, πολεοδομικά, αυθαίρετα, δάση)

Ανακοίνωση της Γραμματείας του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων

Στις μέρες μας η κυβέρνηση προωθεί ένα σύνολο νομοθετημάτων, που, αν ψηφιστούν και εφαρμοστούν, θα επιταχύνουν ραγδαία την πλήρη ανατροπή του τρόπου παραγωγής του δομημένου περιβάλλοντος στη χώρα μας. Πρόκειται για:

Α. Το σχέδιο νόμου για τα δάση

Β. Το σχέδιο νόμου για τις «άδειες δόμησης» και τα αυθαίρετα του ΥΠΕΧΩΔΕ

Γ. Το Προεδρικό Διάταγμα για το μητρώο κατασκευαστών ιδιωτικών έργων.

Το ενδεχόμενο εφαρμογής αυτών των νομοθετημάτων θα έχει ως αποτελέσματα:

1. Την οριστική καταστροφή πολύ μεγάλου μέρους των δασικών εκτάσεων και τη μετατροπή τους σε οικόπεδα. Η γη αυτή, είτε ανήκει σε φυσικά πρόσωπα είτε σε εταιρίες ή συνεταιρισμούς, θα αποτελείται από εκτάσεις ικανού μεγέθους για την επιχειρηματική δραστηριοποίηση των τραπεζών (Τ) των ασφαλιστικών (Α) εταιριών και των μεγάλων κατασκευαστικών (Κ) επιχειρήσεων στον τομέα της κατασκευής των ιδιωτικών έργων. (Το μπλοκ των τριών αυτών τομέων του μονοπωλιακού κεφαλαίου θα το ονομάζουμε στη συνέχεια συνομογραφικά ΤΑΚ).

2. Μέσω της καθιέρωσης του μητρώου (ΜΗΚΙΕ), θα αποκλειστεί η δυνατότητα πρόσβασης στην κατασκευή με κριτήρια οικονομικής ισχύος, ενώ απαγορεύεται η αυτεπίστασια για έργα με εμβαδόν μεγαλύτερο από 250 τ.μ. (Ηδη έχει προταθεί η μείωση του ορίου). Όσοι είχαν την αυταπάτη ότι το ΜΗΚΙΕ θα απέκλειε από την κατασκευή όλους πλην των μηχανικών, θα θυμούνται ίσως ότι υποστηρίζαμε ότι οι καπιταλιστές δε φτιάχνονται με διατάγματα. Σήμερα αποδεικνύεται ότι στόχος του ΜΗΚΙΕ είναι να υποτάξει πλήρως όλους μηχανικούς δεν είναι οι ίδιοι ισχυροί επιχειρηματίες στο ΤΑΚ, δίνοντας το πολύ σε ελάχιστους από αυτούς ένα μισθό στελέχους ή κάποια χιλιοστά εταιρικών μεριδίων. Κάθε δίοδος διαφυγής πρέπει να κλειστεί.

3. Την πλήρη ιδιωτικοποίηση του ελέγχου των μελετών και των κατασκευών των ιδιωτικών έργων με την ουσιαστική μεταβίβαση της αρμοδιότητας των πολεοδομικών γραφείων και των άλλων αρμόδιων υπηρεσιών του δημοσίου στις ασφαλιστικές εταιρίες. Ως πρόσχημα χρησιμοποιείται η απλοποίηση των διαδικασιών. Η εισαγωγή της διαδικασίας «τροποποίησης της άδειας» που εισάγεται μόλις στο τελευταίο σχέδιο του νόμου, επιτρέπει να χτίζεις εμπροχικό κέντρο με άδεια περιπτερού και στη συνέχεια να κάνεις τροποποίηση. Σε συνδυασμό με το χάος που δημιουργούν οι διατάξεις για τα αυθαίρετα, έχουμε ένα περιβάλλον ασυδοσίας των ισχυρών και κυρίως του ΤΑΚ.

4. Το γεγονός ότι η υποχρεωτική ασφάλιση εισάγεται τόσο μέσα από το Ν/Σ για τις άδειες, όσο και μέσα από το Δ/γμα για το μητρώο, δείχνει ότι για την κυβέρνηση, η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ασφαλιστικών εταιριών, άρα και των τραπεζιών, αποτελεί επίγυσα προτεραιότητα. Εκπρόσωπος της Ένωσης Ασφαλιστικών Εται-

ριών Ελλάδος προβλέπεται να συμμετέχει στην επιτροπή του ΜΗΚΙΕ, που αποφασίζει σχεδόν για τα πάντα. Αυτό δείχνει απροκάλυπτα το ρόλο που η κυβέρνηση επιδιώκει να έχει αυτός ο τομέας του ΤΑΚ στις κατασκευές και των ιδιωτικών έργων. Το ότι σήμερα οι ασφαλιστικές εταιρίες αρνούνται να ασφαλίσουν μελέτες ιδιωτικών έργων δείχνει την αδιαφορία τους να ασχοληθούν με το θέμα περιμένοντας τους μελετητές να βρεθούν πρώτα σε θέση ομηρίας (υποχρεωτική ασφάλιση). Είναι φανερό ότι σε συνθήκες «ελεύθερης» αγοράς δεν θα είναι για όλους ίδια τα ασφάλιστα (ακόμη και οι προϋποθέσεις ασφάλισης). Τα μελετητικά γραφεία του ΤΑΚ, είτε αποτελούν ιδιοκτησία των εταιριών είτε είναι στενά συνδεδεμένα μαζί του, είναι φανερό ότι θα έχουν μεγάλα πλεονεκτήματα στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού.

Οι πιο πολλοί νόμοι διατυπώνουν σε άρθρα την έκβαση μιας μάχης για τη λύση μιας κοινωνικής αντίθεσης.

Σήμερα το μονοπωλιακό κεφάλαιο του ΤΑΚ έχει γίνει πανίσχυρο, μέσα από μια διαδικασία που επιταχύνθηκε από τις αναθέσεις των «επιγόντων «μεγάλων» και «ολυμπιακών» έργων. Έχει εκτελέσει τα περισσότερα από τα έργα χωρίς τον έλεγχο των υπηρεσιών πολεοδομίας (π.χ. αεροδρόμιο Σπάτων, μετρό), ή αντίθετα προς την ισχύουσα νομοθεσία (π.χ. Μέγαρο Μουσικής). Έχει εκμηδενίσει τους μελετητές, π.χ. ουδείς γνωρίζει τους αρχιτέκτονες των έργων αυτών (εκτός του Καλατράβα), ενώ είχε προηγηθεί για προετοιμασία η διαδικασία της μελετοκατασκευής σε μικρότερης κλίμακας έργα. Το ΤΑΚ πρέπει το μέλλον να εξασφαλίσει τους όρους της ύπαρξης και της συνεχούς διόγκωσής του μέσω και της διεύρυνσης του επιχειρηματικού αντικείμενου του. Έχει ήδη κάνει δοκιμές στη μαζική παραγωγή κατοικίας (ολυμπιακή και δημοσιογραφικά χωριά).

Έχοντας κατισχύσει οικονομικά το ΤΑΚ, προετοιμάζεται για την μετά το 2004-2008 εποχή. Για το μπλοκ Τράπεζες—Ασφαλιστικές—Κατασκευαστικές και τους υπεργολάβους του, κατασκευαστές και μελετητές, είναι απαραίτητο να μονοπωλήσει τον τομέα των ιδιωτικών έργων. Πρέπει πρώτα-πρώτα να «παραγάγει» μεγάλες εκτάσεις οικοδομήσιμης γης. Όλα όσα γίνονταν έως σήμερα κατά παρέκκλιση, με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις ή απλώς σκανδαλωδώς (και με φασαρίες και Συμβούλια Επικρατείας), πρέπει να καλύπτονται στο μέλλον από το προωθούμενο θεσμικό πλαίσιο. Το πόσο τα περί εκσυγχρονισμού είναι υποκριτικά φαίνεται και μόνο από το ότι μιλούν για ποιότητα μελετών, ενώ στη χώρα μας διατηρείται άθικτο π.χ. το καθεστώς του δικαιώματος εκπόνησης αρχιτεκτονικών μελετών από χιλιάδες μη αρχιτέκτονες.

Ως συμπέρασμα θα έλεγε κανείς ότι δεν έχουμε να αντιμετωπίσουμε άσχετους υπουργούς, ανίκανους συμβούλους ή ασυνάρτητες διατάξεις (όταν έχουμε τέτοιες, συνήθως αυτές οφείλονται σε πιέσεις ή συμβιβασμούς της τελευταίας στιγμής ανάμεσα στις δυνάμεις των νικητών). Έχουμε μια ολομέτωπη επίθεση εκμηδένισης της μικρής επιχείρησης του μικρού μελετητικού γραφείου, αλλά και κάθε δυνατότητας σχετικά ανεξάρτητης παραγωγής και κατά συνέπεια αρχιτεκτονικής δημιουργίας, μετά το δημόσιο, και στον ιδιωτικό τομέα.

Αθήνα 06.11.03

Η γραμματεία του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων

Ομοσπονδιοποίηση του ΤΕΕ με βάση τους κλάδους και Πανελλήνιος Σύλλογος (Σχετικά με μια πολύ παλιά πρόταση)

Μετά το περυσινό συντονιστικό των Χανίων, σε αυτό του Βόλου του Οκτωβρίου του 2003 επανήλθε μια πρόταση για νέο καταστατικό του Συλλόγου. Η πρόταση σκιαγραφεί έναν σύλλογο ανάμεσα σε επιχείρηση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και περίπου επιμελητήριο, ίσως μη κυβερνητική οργάνωση, με συγκεντρωτική διοίκηση (ακόμη και με αριστίνδην μέλη).

Το Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων (ΝΚΑ) πιστεύει ότι η μόνη επείγουσα τροποποίηση που χρειάζεται στο καταστατικό είναι αυτή που θα επιτρέψει την ίδρυση Τμήματος στην περιοχή της Πρωτεύουσας, για την αναζωογόνηση του Συλλόγου σε ένα χώρο που φιλοξενεί πάνω από το 50% του κλάδου. Όπως είναι επίσης γνωστό, το ΝΚΑ αρνείται σε κάθε περίπτωση την εγκατάλειψη της συνταγματικά κατοχυρωμένης ανεξαρτησίας από το κράτος, που έχει σήμερα ο Σύλλογος ως σωματείο εθελοντικής συμμετοχής. Κάθε ιδέα για δημιουργία οργάνωσης επιμελητηριακού χαρακτήρα θα πρέπει όχι απλώς να μην θίγει το καθεστώς ανεξαρτησίας του Συλλόγου (στην Ελλάδα ζούμε, να μην το ξεχνάμε), αλλά, όσο είναι δυνατόν σε κάθε εποχή, θα πρέπει να μπορεί το επιμελητήριο να χρησιμοποιείται για την υποστήριξη του Συλλόγου. Για το λόγο αυτό το ΝΚΑ επανέφερε στη συζήτηση την από δεκαετίας πρότασή του περί «ομοσπονδιοποίησης του ΤΕΕ σε κλαδική βάση».

Όπως αναφέρεται σε επιστολή που στάλθηκε στα Τμήματα του Συλλόγου και τους Συλλόγους της περιφέρειας, «η πρόταση αυτή αποσιωπάται από τα κατά καιρούς μέλη του ΔΣ του Συλλόγου, που έχουν βλέψεις για αναρχία στη ΔΕ του ΤΕΕ, ως δεύτερο σκαλί για την πολιτική τους ανέλιξη. Και αυτό γιατί το κατεστημένο των μεγαλοεργολάβων κατασκευαστών και των «εργολάβων» μελετών του Δημοσίου πάντα θα αντιμετωπίζει εχθρικά, ή τουλάχιστον με καχυποψία, οποιαδήποτε πρόταση αυτοδιαχείρισης, που θα περιορίζει την κυριαρχία του και τη δυνατότητά του για παρασκηνιακούς χειρισμούς στα πλαίσια του σημερινού γραφειοκρατικού και δυσκίνητου πλέον ΤΕΕ.»

Η συγκεκριμένη πρόταση του Νέου Κινήματος είχε για πρώτη φορά υποβληθεί στο Δ.Σ. του Συλλόγου και την τότε επιτροπή καταστατικού (που ονομαζόταν Επιτροπή Αυτοτέλειας) στις 12.05.1992. Έχει κατ'επανάληψιν αναφερθεί, μαζί με την εκτίμησή μας για τους λόγους της απόρριψής της, σε συνεδριάσεις τόσο του Διοικητικού Συμβουλίου όσο και της Αντιπροσωπείας. Αρκετές φορές επίσης έχει φιλοξενηθεί σχετικό δημοσίευμα στο «Εκτός Σχεδίου» (φύλλο 4, Μάιος 97, σελ. 2, φύλλο 8, Ιανουάριος 2000, σελ. 3). Παρά την «ηλικία» της η πρόταση φαίνεται εντυπωσιακά επίκαιρη και ίσως σήμερα πιο ρεαλιστική. Καλούμε τους συναδέλφους, φυσικά πρόσωπα, Τμήματα και Συλλόγους, σε διάλογο γύρω από αυτή.

Δημοσιεύουμε σήμερα το αρχικό κείμενο της πρότασης, όπως υποβλήθηκε το 1992, αφού σημειώσουμε ότι τότε δεν είχε τότε ακόμα αρχίσει η κυκλοφορία του «Εκτός Σχεδίου».

ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ Τ.Ε.Ε. ΣΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΛΑΔΙΚΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ

Οι αρχιτέκτονες είχαν πάντα πολύ σοβαρά προβλήματα εκπροσώπησης μέσω του ΤΕΕ. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός της ταυτόχρονης σχεδόν ίδρυσης ΤΕΕ-ΣΑΔΑΣ, ούτε το μεταπολεμικό εγκληματικό αποκώρησης των αρχιτεκτόνων από το ΤΕΕ, που όμως αναστάλη.

Σε μίαν έξαρση της πολιτικοποίησης της μετακοινωνικής περιόδου, η μέχρι τότε καθιερωμένη σε ένα βαθμό διακλαδική διάρθρωση του ΤΕΕ, υποχώρησε μπροστά στις ανάγκες της έκφρασης των ιδεολογικοπολιτικών απόψεων (απλή αναλογική των ψηφοδελτίων εκτός της Δ.Ε.), και της εκπροσώπησης των περιφερειών (απόπειρες αποκέντρωσης).

Μετά από 18 χρόνια και μέσα από μια διαδικασία αργής αλλά σταθερής επιδείνωσης, έχουμε μίαν ουσιαστική περιθωριοποίηση των αρχιτεκτόνων στα πλαίσια της λειτουργίας του ΤΕΕ. Δείγματα της περιθωριοποίησης αυτής είναι η υποβάθμιση του ρόλου του «τμήματος» αρχιτεκτόνων του ΤΕΕ, ακόμη και ως οργάνου εισηγητικού προς τη Δ.Ε., η δυσανάλογα μικρή εκπροσώπηση των αρχιτεκτόνων στα αποφασιστικά όργανα του επιμελητηρίου, η κηδεμόνευση των διεθνών εκπροσωπήσεων του κλάδου από μια Δ.Ε. που αποτελείται από συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων, κλπ.

Χαρακτηριστική της σημασίας αυτών των γεγονότων είναι η στάση της Δ.Ε. του ΤΕΕ, που αρνήθηκε να επικυρώσει τη γνωστή συμφωνία των συλλόγων αρχιτεκτόνων και πολιτικών μηχανικών για τη διευθέτηση των αρμοδιοτήτων των κλάδων. Θυμίζουμε ότι ο τότε υπουργός Ε. Κουλουμπής (πολιτικός μηχανικός) είχε κρυφτεί πίσω από τη Δ.Ε. του ΤΕΕ, δηλώνοντας ότι θα έκανε νόμο τη συμφωνία αν την επικύρωνε το ΤΕΕ.

Αντί της παλιάς σκέψης για αποκώρηση από το ΤΕΕ και δημιουργία Αρχιτεκτονικού Επιμελητηρίου, που

έχει τις γνωστές αδυναμίες, αλλά και φαίνεται σχεδόν ουτοπική στην εφαρμογή της, εισηγούμαστε την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου του ΤΕΕ με στόχους:

Το ΤΕΕ να λάβει μορφή ομοσπονδίας επιμελητηρίων των ειδικοτήτων που το συναποτελούν.

Να υπάρχουν Δ.Ε. των ειδικοτήτων και Δ.Ε. του ΤΕΕ (όργανο ομοσπονδίας με ειδικές διαδικασίες λήψης απόφασης, π.χ. περιπτώσεις αρνησικυρίας, απαίτησης ομοφωνίας, κλπ).

Διακρίση των κλαδικών υποθέσεων σε επίπεδο Δ.Ε. της ειδικότητας.

Αυτοτέλεια οικονομική του κάθε κλαδικού επιμελητηρίου, αλλά και πρόβλεψη πόρων για τη Δ.Ε. της ομοσπονδίας (θεσμοθετημένα).

Λειτουργία αντιπροσωπείας κατά ειδικότητα, αλλά και τακτικών κοινών συνόδων με ειδική ημερήσια διάταξη (π.χ. εγκρίσεις προϋπολογισμών, πρόγραμμα ΤΕΕ σε επίπεδο διακλαδικού ενδιαφέροντος, ζητήματα οικονομίας και ανάπτυξης, κλπ).

Για τη διερεύνηση του ζητήματος στις λεπτομέρειές του και για το συντονισμό με τους άλλους κλάδους των μηχανικών, προτείνουμε τη συγκρότηση επιτροπής από μέλη του Δ.Σ. και άλλους έμπειρους συναδέλφους, με τη μέγιστη δυνατή εκπροσώπηση των διαφορετικών απόψεων. Φυσικά και αυτή η επιτροπή του συλλόγου πρέπει να είναι ανοιχτή.

Το ζήτημα πρέπει να εισαχθεί στην "Α" του ΤΕΕ αν είναι δυνατό με κοινή διακλαδική εισήγηση, όσο το δυνατόν περισσότερων κλάδων και μετά την καλύτερη δυνατή επεξεργασία. Μέχρι το στάδιο αυτό εκτιμούμε ότι απαιτείται εργασία περίπου 6 μηνών.

ΑΘΗΝΑ 12.5.92

ΝΕΟ ΚΙΝΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ένα περίπου χρόνο μετά την εκλογή του σημερινού Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου (και ενάμιση από τις τελευταίες εκλογές) μπορεί να γίνει μια πρώτη αποτίμηση της δράσης τόσο του Διοικητικού Συμβουλίου, όσο και της δικής μας παράταξης στα πλαίσια του Συλλόγου γι' αυτό το διάστημα.

Θα πρέπει εισαγωγικά να υπενθυμίσουμε τα δύο κύρια στοιχεία των τελευταίων εκλογών, που ήταν αφενός η αμφισβήτηση των παρατάξεων που με διάφορους συνδυασμούς τα τελευταία χρόνια είχαν την πλειοψηφία στο Σύλλογο (ΠΑΣΚ-ΔΑΚ-ΑΣΑΕ), αφετέρου η σημαντική ενίσχυση του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων και η επανάκτηση της δεύτερης έδρας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από 12 χρόνια.

Η διαδικασία της εκλογής προεδρείου του σημερινού Δ.Σ. επιβεβαίωσε την προσπάθεια αυτών των παρατάξεων, ενισχυμένων και από την ΕΛΕΜ και το Κοινό ψηφοδέλτιο Κεντρικής Μακεδονίας, να συνεχίσουν να έχουν τον έλεγχο του Συλλόγου.

Οι διαφοροποιήσεις και κριτικές, που ακούγονταν λίγο πριν τις εκλογές από πολλές από αυτές τις παρατάξεις, αποδείχθηκε ότι ήταν μια τεχνητή διαφοροποίηση. Γεγονός είναι ότι στο προεδρείο δεν συμμετέχει το Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων και η Συσπείρωση.

Σ' όλο αυτό το διάστημα είχαμε την έκδοση σωρείας νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και αποφάσεων από το κράτος, που αλλάζουν το τοπίο στην άσκηση του επαγγέλματος, επιδεινώνοντας τη θέση των συναδέλφων που ασχολούνται με τη μελέτη και επίβλεψη των ιδιωτικών και των δημοσίων έργων.

Έτσι - ψηφίστηκε ο νόμος για την αναθεώρηση του Ν. 716/77, χωρίς ο Σύλλογος να παρέμβει ουσιαστικά, παρά την καταληγμένη και με απόφαση της αντιπροσωπείας θέση του

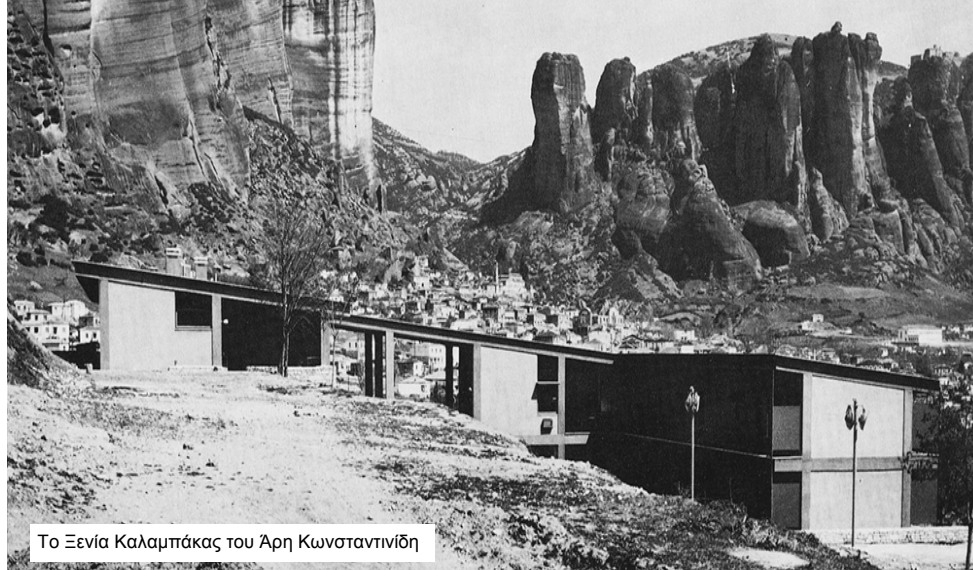
- ψηφίστηκε, μετά από ένα πρωτοφανές πήγαινε έλα νομοσχεδίων, ο νόμος για την αλλαγή του τρόπου έκδοσης των οικοδομικών αδειών και της λειτουργίας των πολεοδομικών γραφείων και για τη νομοποίηση αυθαιρέτων

- ψηφίστηκε ο νόμος για τα δάση
- ψηφίστηκαν διάφορα άρθρα, κυρίως στον νόμο για την «Ολυμπιακή προετοιμασία», ή υπογράφηκαν υπουργικές αποφάσεις, όπου το υπουργείο, για να παρακάμ-

πει αντιδράσεις ή προσφυγές, σε ρόλο πολεοδομικού γραφείου, υπογράφει και εκδίδει οικοδομικές άδειες (για το νέο μουσείο Ακρόπολης, το χωριό τύπου στο Μαρούσι, τη λειτουργία ξενοδοχείου στην Εκάλη, τη λειτουργία τουριστικών λιμένων στη Ζέα και το Φλοίσβο κ.α.)

- δημοσιοποιήθηκαν σχέδια προεδρικών διαταγμάτων για το μητρώο κατασκευαστών ιδιωτικών έργων (ΜΗ.Κ.Ι.Ε.) και για το μητρώο μελετητών δημοσίων έργων.

Η άποψή μας για τη φιλοσοφία και τις συνέπειες αυτών των νομοθετημάτων είναι διατυπωμένη σε άλλα άρθρα σ' αυτό εδώ το

Το Ξενία Καλαμπάκας του Αρh Κωνσταντινιδη

τεύχος του «Εκτός Σχεδίου».

Η εκτίμησή μας, σε συνδυασμό με τη στάση του Συλλόγου σε όλα αυτά τα νομοθετήματα, είναι ότι ο ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ συνεχίζει να αναλώνεται σε εσωτερικές συζητήσεις, χωρίς να προσανατολίζεται στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων, οι οποίες θα επέτρεπαν στους συναδέλφους να συμμετέχουν ενεργά στην επεξεργασία και διαμόρφωση των θέσεων του Συλλόγου. Η επικαιρότητα καθορίζει, σχεδόν σε απόλυτο βαθμό, τα θέματα που συζητάει ο Σύλλογος, αφού λείπει οποιοδήποτε προγραμματισμός σε βάθος χρόνου.

Παράλληλα, η σε αραιά διαστήματα πλέον σύγκληση συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου (έχουμε περάσει μετά το καλοκαίρι σε συνεδριάσεις σχεδόν ανά δεκαπενθήμερο) υποβαθμίζει ουσιαστικά το ρόλο και τη δράση του, αφού έτσι δεν μπορεί να έχει έγκαιρα θέσεις σε θέματα που

είτε είναι ανοιχτά, είτε προκύπτουν από την επικαιρότητα.

Οποιαδήποτε προσπάθεια για καλύτερο συντονισμό των διαφόρων οργάνων που λειτουργούν στα πλαίσια λειτουργίας του Συλλόγου (αντιπροσωπεία, συνέλευση Αττικής), αν δεν προκύπτει ως απόφαση της συγκεκριμένης πλειοψηφίας του Διοικητικού Συμβουλίου δεν βρίσκει την υποστήριξή του (για παράδειγμα τα διαδικαστικά κωλύματα με το προεδρείο της Αντιπροσωπείας για τη σύγκλησή της, που θα συζητούσε το καλοκαίρι, τα τότε σχέδια νόμου για τα πολεοδομικά γραφεία και την έκδοση των οικοδομι-

σμούς

Η επιλογή της έκδοσης ανακοινώσεων και δελτίων τύπου ως μόνης αντίδρασης σ' αυτή την επίθεση του κράτους επιβεβαιώνει ότι η όλη στάση του είναι η αποδοχή επί της ουσίας των επιλογών της κυβέρνησης παρά τις φραστικές αντιδράσεις. Οι συναντήσεις και οι επαφές με τα υπουργεία, το ΤΕΕ ή άλλους φορείς είναι χρήσιμες. Αυτό όμως που είναι αναντικατάστατο και από το οποίο κρίνεται τελικά το Διοικητικό Συμβούλιο και η κάθε παράταξη είναι ο σταθερός προσανατολισμός και η προσπάθεια για την ένταξη των αρχιτεκτόνων στη διαμόρφωση των προτάσεων.

Το ΝΚΑ, στο χρόνο που πέρασε, προσπάθησε παρ' όλα αυτά να αλλάξει τη νοοτροπία και την πρακτική σε μια σειρά από θέματα, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της δημόσιας εικόνας του Συλλόγου. Έτσι προώθησε αποφάσεις για την άμεση προστασία και χαρακτηρισμό των περισσότερων Ξενία, ζήτησε την άμεση διακοπή των εργασιών στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων.

Εξίσου σημαντική είναι η πρωτοβουλία του ΝΚΑ για τη συγκρότηση και τη στήριξη δύο νέων επιτροπών, για την αναδιοργάνωση του θεσμού των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και της αρχιτεκτονικής προστασίας και περιβάλλοντος.

Το Νέο Κίνημα Αρχιτεκτόνων θα συνεχίσει την προσπάθειά του σ' αυτή την κατεύθυνση. Δεν θα κάνει σε καμία περίπτωση στείρα αντιπολίτευση, όπως άλλωστε δεν το έκανε ποτέ μέχρι τώρα, θα προσπαθήσει για περαιτέρω αλλαγή του συσχετισμού υπέρ εκείνων των δυνάμεων που θεωρούν το ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ ως χώρο ουσιαστικής επεξεργασίας των θέσεων που αφορούν την αρχιτεκτονική, σε θεσμικό και πρακτικό επίπεδο, και επιπλέον ως χώρο αντίστασης στην πολύπλευρη επίθεση που δέχονται σήμερα οι αρχιτέκτονες που ζουν από την εργασία τους.

Παράλληλα θα συνεχίσει να παίρνει πρωτοβουλίες και να συμμετέχει ενεργά σε διάφορες κινησεις πολιτών ή φορέων, που δραστηριοποιούνται σε θέματα προστασίας σημαντικών ελεύθερων δημόσιων χώρων και του περιβάλλοντος γενικότερα (Ελληνικό, Γουδί, πάρκο Ριζάρη κ.α.) και στην αποτροπή δυσμενούς εξέλιξης για το νέο μουσείο Ακρόπολης.

□

ΑΝΑΝΕΩΣΗ

Είναι αλήθεια ότι το συνέδριο του Μαΐου μας κούρασε (ήταν φυσικά η πιο ευχάριστη κούραση). Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο καθυστέρησε το παρόν φύλλο, παρά τις δραματικές εξελίξεις στα ζητήματα του χώρου μας.

Από το επόμενο φύλλο θα επιδιώξουμε μίαν ανανέωση της εφημερίδας στο εικαστικό, το τεχνικό επίπεδο αλλά και στην ποικιλία της ύλης. Υπενθυμίζουμε ότι το Εκτός Σχεδίου είναι βήμα έκφρασης του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων, μέσω της δημοσίευσης των ανακοινώσεων του αλλά και των ανυπόγραφων άρθρων, ενώ είναι παραλληλώς ελεύθερο βήμα έκφρασης προσωπικών απόψεων και σχολίων μέσω των ενυπόγραφων κειμένων. Είναι επομένως ευπρόσδεκτα κείμενα, ιδέες και φυσικά κάθε προσφορά τεχνικής δουλειάς.

Η Γραμματεία του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων

Εκτός Σχεδίου

Περιοδική έκδοση του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων
τηλ. 36.33.506

Φύλλο αρ. 15 - Φεβρουάριος 2004

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο
Μπαρδάκης Κώστας
Λαφνομήλη 49Α, 11471 Αθήνα

Διανέμεται δωρεάν

Ψήφισμα της Γ.Σ. του ICOMOS για το Νέο Μουσείο Ακρόπολης

Δημοσιεύουμε το σημαντικό ψήφισμα που εξέδωσε η Γ.Σ. της 26/01/2004 του Ελληνικού ICOMOS σχετικά με τα γεγονότα της ανέγερσης του Νέου Μουσείου Ακρόπολης:

«Σχετικά με τα γεγονότα της ανέγερσης Νέου Μουσείου της Ακρόπολης και της επιστροφής των αρχιτεκτονικών μελών του Παρθενώνα το ICOMOS έχει να παρατηρήσει τα ακόλουθα:

1. Η Διεθνής Διάσκεψη της UNESCO στο Μεξικό το 1982, αποφάσισε έπειτα από πρόταση της Υπουργού Πολιτισμού της Ελλάδας Μελίνας Μερκούρη, ότι τα τμήματα μνημείων που βρίσκονται για διάφορους λόγους εκτός της Εθνικής τους επικράτειας επιστρέφονται άμεσα στη θέση τους.
2. Έκτοτε αλλεπάλληλοι λανθασμένοι χειρισμοί αυτοπαίδευσαν την ηγεσία του ΥΠ.ΠΟ. και αντέστρεψαν το θετικό εκείνο κλίμα. Επαναδιατυπώθηκε το αίτημα για επιστροφή των αρχαίων στην Ελλάδα, για τη στέγασή των οποίων θα ανεγείρετο Νέο Μουσείο. Όμως, η πραγματικότητα της Ενωμένης Ευρώπης, με τη δημιουργία ενιαίου νομισματός και Συντάγματος, αμβλύνει την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός μουσείου «εθνικού συμφέροντος» και δικαιολογεί την παρουσία των αρχαίων σε οποιοδήποτε μουσείο.
3. Η επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα πρέπει να συνδυαστεί με την επανατοποθέτησή τους στο μνημείο. Σήμερα όλες οι διεθνείς «Χάρτες» αποδέχονται και επιβάλλουν την αναστήλωση των μνημείων με επαναχρησιμοποίηση των αυθεντικών τους μελών. Τα προβλήματα που προκαλούν οι ατμοσφαιρικοί ρύποι -γενικά στα μνημεία και ειδικότερα στα μάρμαρα- με τη γνωστή διαδικασία της «θείωσης», δεν μπορούν να αποτελούν εμπόδιο για τη σωστή αναστήλωση του μνημείου! Η κατασκευή του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης των Αθηνών αποτελεί το άλλοθι στην ανεπάρκεια της Πολιτείας για την απορρύπανση της αθηναϊκής ατμόσφαιρας, για το καλό και των μνημείων και των κατοίκων της.
4. Ταυτόχρονα διατυπώνεται από ανώτατα όργανα του ελληνικού κράτους μια ανιστόρητη και αντιεπιστημονική άποψη για ανέγερση του Νέου Μουσείου Ακρόπολης πάνω σε σημαντικές για την ιστορία της Αθήνας αρχαιότητες, που χρονολογούνται από τη Νεολιθική εποχή μέχρι τον 7^ο μ.Χ. αι. Η καταστροφή των μνημείων, για τη στέγασή κάποιων άλλων αρχαιοτήτων είναι απαράδεκτη! Ούτε είναι δυνατόν να υιοθετηθεί η αντίληψη των «καλών» και «κακών» αρχαιολογικών ευρημάτων, δηλαδή της αυθαίρετης ταξινόμησης σε -από ιστορικής άπο-

ψης- σημαντικά και μη σημαντικά και μάλιστα σε οικόπεδο του δημοσίου!

5. Οι προαναφερθέντες κακοί χειρισμοί οδήγησαν σε αντισυμπεριώσεις στο διεθνές πεδίο, φτάνοντας έτσι στην κοινή Διάσκεψη το Δεκέμβριο του 2002, όπου οι διευθυντές των 20 μεγαλύτερων μουσείων της γης, αποφάσισαν τη μη επιστροφή των αρχαίων στις χώρες προέλευσής τους, με αιτιολογία το δήθεν οικουμενικό τους χαρακτήρα και τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητά τους στα μουσεία όπου βρίσκονται! Η αδικαιολόγητη αλλαγή της ελληνικής πρότασης που αρχικά ζητούσε την τοποθέτηση των αρχιτεκτονικών μελών του Παρθενώνα πάνω στο μνημείο και στη συνέχεια την τοποθέτησή τους «εντός μουσείου», δημιουργεί σοβαρές ευθύνες που κάποτε θα πρέπει να αναζητηθούν.

Κατόπιν αυτών, το Ελληνικό Τμήμα του ICOMOS, έχοντας στο πλευρό του το σύνολο της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας και κυρίως τους ειδικούς σε θέματα προστασίας και αναστήλωσης απαιτεί:

1. Την άμεση παύση όλων των παράνομων εργασιών για την ανέγερση του Νέου Μουσείου Ακρόπολης στο οικόπεδο Μακρυγιάννη, που έχουν ως συνέπεια την καταστροφή και εξαφάνιση σοβαρών μνημείων της αρχαίας ελληνικής και βυζαντινής πολιτιστικής κληρονομιάς.
2. Την αλλαγή των χειρισμών από ελληνικής πλευράς με σκοπό την αντιστροφή του αρνητικού κλίματος στο διεθνές χώρο. Η άμεση επιστροφή και τοποθέτηση στον Παρθενώνα των αρχιτεκτονικών μελών του, που βρίσκονται στο εξωτερικό, θα συμβάλει όχι μόνο στην αισθητική αναβάθμιση αλλά και στη στατική επάρκεια του μνημείου.
3. Τη δημιουργία, επιτέλους, αξιόπιστων και αποτελεσματικών συνθηκών καθαρισμού της ατμόσφαιρας των Αθηνών, που θα καταστήσουν ικανή την επανατοποθέτηση των μαρμάρων στον Παρθενώνα και όχι τη μουσειακή τοποθέτησή τους ως μεμονωμένων εκθεμάτων!

Το Ελληνικό Τμήμα του ICOMOS κάνει έκκληση σε όλους τους αρμόδιους φορείς, τις επιστημονικές ενώσεις και τα πολιτικά κόμματα, και ιδιαίτερα στους Έλληνες πολίτες, να ενώσουν μαζί τους τη φωνή τους, για να σταματήσει η καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Να αντισταθούν στην εξαφάνιση τμήματος της ιστορίας της Αθήνας, με πρόσχημα το κτίσιμο ενός μουσείου που δεν διασφαλίζει την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα, αντίθετα θα βάλει την οριστική ταφόπλακα στο δικαιο ελληνικό και παγκόσμιο αίτημα: την αναστήλωση και αισθητική αποκατάσταση του μεγάλου αυτού Μνημείου της Ανθρωπότητας».

ΟΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Με αφορμή το πρόβλημα «πλατεία Ομονοίας»

Στην έντονη κοινωνική αντίδραση, που δικαίως δημιουργήθηκε σχετικά με το πρόβλημα «Πλατεία Ομονοίας», το ΝΚΑ τοποθετήθηκε εγκαίρως με μίαν ανακοίνωση που παραθέτουμε εδώ. Η έμπρακτη δυσφήμιση της αρχιτεκτονικής αντιμετώπιζεται μόνο με καθαρές θέσεις. Η στάση που υπονοεί ότι «η σιωπή είναι χρυσός» δεν κάνει τίποτε άλλο, παρά να απαξιώνει και τους φορείς των αρχιτεκτόνων.

Απόφαση της Ολομέλειας του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων της 5^{ης} Μαΐου 2003 για το θέμα των διαγωνισμών με αφορμή το πρόβλημα «πλατεία Ομονοίας»

(Εισήγηση προς το Δ.Σ. του ΣΑΔΑΣ)

Είναι γνωστός ο προβληματισμός που έχει δημιουργηθεί, όχι μόνο στους ειδικούς αλλά και στον απλό πολίτη, σε σχέση με τις τέσσερις πλατείες της Αθήνας (Ομόνοια, Μοναστηράκι, Σύνταγμα, Κουμουνδούρου). Οι αντιδράσεις μάλιστα για το αισθητικό και λειτουργικό αποτέλεσμα της πλατείας Ομονοίας έχουν πάρει ιδιαίτερη οξύτητα και μεγάλη δημοσιότητα.

Το Ελληνικό κράτος ακολουθεί τα τελευταία χρόνια μια πολιτική αποφυγής και απαξίωσης των πανελλήνιων Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών. Πολλές φορές οι διαγωνισμοί χρησιμοποιούνται υποκριτικά, για να καλυφθούν βαρύτερες ευθύνες της δημόσιας διοίκησης (π.χ. Νομοθέτηση της ασυδοσίας της Αττικό Μετρό Α.Ε.), που αφορούν τη διαχείριση μεγάλων ζητημάτων της πόλης, ή για να προβληθεί η δημόσια εικόνα του φορέα που τους προκηρύσσει.

Το παράδειγμα του διαγωνισμού της Ομόνοιας είναι χαρακτηριστικό:

Έχουμε μια πλατεία δεσμευμένη, υπονομευμένη με κατασκευές της Αττικό Μετρό Α.Ε., που έχουν προηγηθεί οποιασδή-

ποτε μελέτης ή διαγωνισμού.

Έχουμε μια διακήρυξη διαγωνισμού δίχως θεωρητικό υπόβαθρο σε επίπεδο ιδεολογικό και λειτουργίας της πόλης. Ενός διαγωνισμού που μεταθέτει την ευθύνη της κυκλοφοριακής λειτουργίας της πλατείας στους διαγωνιζόμενους με μια μόνο ενδεικτική αναφορά στη «μελέτη» της Αττικό Μετρό Α.Ε. μέσω ενός τεύχους με τίτλο «Προκαταρκτική Υποβολή»(;).

Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων έχει κάνει αγώνες για τους διαγωνισμούς και οφείλει να συνεχίσει. Γιατί μια αξιόπιστη διοργάνωση διαγωνισμού αποτελεί διεθνώς τον πλέον αποτελεσματικό και λιγότερο διαβλητό τρόπο ανάθεσης μελέτης και παραγωγής αρχιτεκτονικού έργου. Επίσης αποτελεί, εφόσον εφαρμόζεται σωστά, ευκαιρία ανάθεσης σημαντικών έργων σε νέους συναδέλφους.

Στον συγκεκριμένο διαγωνισμό βαρύτερες είναι οι ευθύνες του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε, με τον τρόπο που διαχειρίζεται το δημόσιο χώρο και τα δημόσια έργα. Ειδικότερα στην περίπτωση των πλατειών έχουμε ολοφάνερους τις επιπτώσεις στην πόλη των ασύδοτων επεμβάσεων της Αττικό Μετρό Α.Ε., ενώ δεν υπήρξε καν ένας συντονισμός για τις μελέτες και τις εργασίες κατασκευής του σταθμού και της πλατείας. Επίσης ο ΕΑΧΑ Α.Ε. που είναι και αγωνοθέτης, (επεκτεινόμενος άλλωστε μέσω της επέμβασης στην Ομόνοια εκτός του εύλογου αντικειμένου του) διενήργησε ένα διαγωνισμό καταδικασμένο να αποτύχει.

Ο ΣΑΔΑΣ, που εντόπισε βασικές αδυναμίες της διακήρυξης του διαγωνισμού, συμβίβαστηκε με τη διεξαγωγή του ορίζοντας εκπρόσωπο στην επιτροπή κρίσεως και επομένως έμμεσα ενθάρρυνε τους συναδέλφους να συμμετάσχουν σ' αυτόν.

Τα μέλη της επιτροπής κρίσεως του διαγωνισμού έχουν κι αυτά ευθύνη για-

τί, μπορεί να ήταν υποχρεωμένα από το θεσμό να προβούν στη συγκριτική αξιολόγηση των μελετών, όφειλαν όμως επίσης να προστατεύσουν το Ελληνικό Δημόσιο, την πόλη της Αθήνας και τον ίδιο το θεσμό των διαγωνισμών από τα προβλήματα, που ήταν φανερό ότι θα ανέκυπταν.

Ο Σύλλογος, παρά τις προθέσεις του, έχει υστερήσει όχι μόνο στην κατά περίπτωση επέμβαση σε επιμέρους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς αλλά, πράγμα που είναι και το πιο σημαντικό, έχει καθυστερήσει πολύ στην ολοκλήρωση της επεξεργασίας των προτάσεων βελτίωσης και εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου των διαγωνισμών, με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται τις πιο πολλές φορές σε παρατηρητή-σχολιαστή των γεγονότων αντί να είναι ο κύριος ρυθμιστικός παράγοντας. Κυρίως όμως ο Σύλλογος έχει καθυστερήσει στον αγώνα που απαιτείται για τη δημιουργία του καταλλήλου πλαισίου αξιοποίησης των διαγωνισμών και της αρχιτεκτονικής γενικότερα στη μελέτη σημαντικών έργων όπως και στην παραγωγή τους.

Η εκτενής αναφορά στο σύλλογο δεν έχει να κάνει με το μερίδιο της ευθύνης του, που είναι και το μικρότερο, αλλά με την ανάγκη να αρθεί στο ύψος των υποχρεώσεων του απέναντι στην ελληνική κοινωνία αναλαμβάνοντας το βάρος της αναμόρφωσης του θεσμίου των διαγωνισμών και την ίδια τη διοργάνωσή τους στο μέλλον.

Μετά την αποτυχία αυτή, η πλατεία της Ομόνοιας είναι απαραίτητο να μελετηθεί εκ νέου και επί της ουσίας. Ταυτοχρόνως, επιβάλλεται να επανεξεταστούν σε βάθος τα προκύψαντα όπως και τα ενδεχόμενα προβλήματα και των άλλων τριών πλατειών.

Αθήνα 05.05.2003

“είδαμε... ακούσαμε”

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ:

Λιγότεροι στο επάγγελμα!

Πριν μια δεκαετία μεγάλο ποσοστό των αρχιτεκτόνων των ΗΠΑ διέκοπταν την άσκηση του επαγγέλματος, γιατί δεν μπορούσαν να πληρώσουν τα υποχρεωτικά υπέρρογκα ασφάλιστρα.

Όποιοι δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμη τι σημαίνει υποχρεωτική ασφάλιση για τις μελέτες και τις κατασκευές σε συνθήκες «ελεύθερου ανταγωνισμού» και στην Ελλάδα (όπως π.χ. ο σχολιαστής μας του Ε.Δ. του ΤΕΕ αρ. 2277, της 29.12.2003, σελ. 83), δεν έχουν παρά να διαβάσουν το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «Τα Νέα Σαββατοκύριακο» 8-9 Νοεμβρίου 2003. «Ράβουν ... ασφάλιστρα για κάθε οδηγό, κατά φύλο, ηλικία, επάγγελμα, μάρκα Ι.Χ.» λέει ο τίτλος, «στα πρότυπα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών» λέει το εισαγωγικό κείμενο. Ποιος αφελής πιστεύει ότι θα ασφαλίσει με τους ίδιους ή έστω παραπλήσιους όρους ένα γραφείο του Χολαργού ή των Ιωαννίνων, ή μια μικρή πολυκατοικία, με ένα συγκρότημα μερικών χιλιάδων κατοικιών (π.χ. Πόρτο Καραάς) ή με το τμήμα μελετών μιας μεγάλης κατασκευαστικής εταιρίας; Όσο για τη δημιουργία ασφαλιστικού φορέα από το ΤΣΜΕΔΕ για καλύτερους όρους ασφάλισης των μελετών και των έργων(;), ας μην ξεχνάμε ότι, διεθνώς και στη χώρα μας, πολλές ασφαλιστικές εταιρίες χρεοκοπούν (σε όφελος φυσικά των υπόλοιπων). Φανταστήκατε τη χρεοκοπία μιας ασφαλιστικής εταιρίας που θα στηρίζεται στα αποθεματικά του ΤΣΜΕΔΕ; Δεν μας έφτασε δηλαδή η τράπεζα Αττικής.

X.Σ.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΩΡΙΣ ΧΟΡΗΓΟΥΣ

Ανακοίνωση της Γραμματείας του Συνεδρίου:
«Μετασχηματισμοί της ελληνικής πόλης, σοσιαλιστική θεωρία, προοπτικές και καθημερινή πράξη»

Ενώ τα πρακτικά του συνεδρίου ετοιμάζονται, σύμφωνα με την υποχρέωση που είχαμε αναλάβει, ανακοινώνουμε τον οικονομικό απολογισμό του Συνεδρίου μέχρι το τέλος του 2003:

ΕΞΟΔΑ	
Χαρτικά σφραγίδες κλπ	252,00 €
Φωτοαντίγραφα	1.030,00 €
Αγορά CD	35,00 €
Έξοδα αποστολών	12,00 €
Μπουφές διαλειμμάτων	820,00 €
Φύλαξη	120,00 €
Σύνολο εξόδων	2.269,00 €

ΕΣΟΔΑ	
Από δικαίωμα συμμετοχής	109x20,00 € = 2.180,00 €
Από κλασέρ εισηγήσεων κλπ	50,00 €
Ενίσχυση για ισοσκελισμό	130,00 €
Σύνολο εισπράξεων	2.360,00 €

Η αίθουσα προσφέρθηκε από τη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, γι αυτό θα θέλαμε και από εδώ να ευχαριστήσουμε τον τότε πρόεδρο της Σχολής, καθηγητή Γιάννη Πολύζο. Οι γραμματειακές ανάγκες του συνεδρίου καλύφθηκαν εξ ολοκλήρου από εθελοντική δουλειά μελών του Νέου Κινήματος και φοιτητών της αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ και του ΑΠΘ.

Η μαγνητοφώνηση των πρακτικών ήταν προσφορά προς την οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου, ενώ η απομαγνητοφώνηση γίνεται από μέλη του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων.

Για τη γραμματεία του συνεδρίου
Κώστας Σκλιάς

X.Σ.

Κ. ΜΑΡΞ - Φ. ΕΝΓΚΕΛΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΓΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Αποδελτίωση - Μετάφραση: ΝΙΚΟΣ ΤΡΙΑΝΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ
ΑΘΗΝΑ 2003

Κ. ΜΑΡΞ - Φ. ΕΝΓΚΕΛΣ:

Κείμενα για την πόλη,
για τη γη,

Το βιβλίο «Κ. Μάρξ- Φ. Ένγκελς, Κείμενα: Για τις πόλεις, για τη γη, για την αρχιτεκτονική» Σε αποδελτίωση-μετάφραση Νίκου Τριάντη, που εκδόθηκε από τις εκδόσεις «Τυποεκδοτική», με την επιμέλεια του Νέου Κινήματος Αρχιτεκτόνων, σημειώνει την αναμενόμενη κυκλοφοριακή επιτυχία. Διατίθεται από τα βιβλιοπωλεία της «Σύγχρονης Εποχής» και από το βιβλιοπωλείο «Εκτός των τειχών» στην τιμή των 15€.